

ANONIEME VERSIE

Rolnummer: RP97.001

DE BEDRIJFSKOMMISSIEKAMER VOOR RIJK EN POLITIE, ADVISERENDE NAAR
AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM BEMIDDELING INZAKE EEN GESCHIL TUSSEN

1. De heer L, zijnde de verzoeker, werknemer bij de onderneming P

en
2. S, zijnde de ondernemer, in dezen vertegenwoordigd door de Algemeen Directeur van de onderneming, de heer D, zijnde de bestuurder

Verloop van de procedure

Op 20 november 1996 zijn in de onderneming voor de eerste keer de ondernemingsraadverkiezingen gehouden. De ondernemer heeft de organisatie van deze verkiezingen opgedragen aan een verkiezingscommissie.

Aangezien verzoeker het niet eens was met de wijze waarop de verkiezingen bij de onderneming zijn voorbereid en gehouden, heeft hij bij schrijven 25 november 1996 bij de bestuurder een bezwaarschrift ingediend. De bestuurder heeft het bezwaarschrift ter afhandeling overgedragen aan de verkiezingscommissie.

Bij schrijven van 2 december 1996 heeft de verkiezingscommissie het bezwaarschrift, na verzoeker mondeling te hebben gehoord, niet ontvankelijk verklaard.

Op 6 december 1996 heeft verzoeker bij de Bedrijfscommissie voor de Overheid een gemotiveerd verzoek om bemiddeling ingediend als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de Wet op de ondernemingsraden (WOR) inzake de beslissing van de verkiezingscommissie op zijn bezwaarschrift. Dit verzoek is door de Bedrijfscommissie ter behandeling overgedragen aan de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

Op verzoek van de Kamer heeft de bestuurder bij brief van 9 januari 1997 gereageerd op het verzoek van verzoeker.

De bestuurder en verzoeker hebben op 28 januari 1997 telefonisch aan de Kamer te kennen gegeven geen bezwaar te hebben tegen verlenging van de termijn, bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR met twee maanden.

De Kamer heeft verzoeker, de bestuurder en de verkiezingscommissie in de gelegenheid gesteld om op 21 februari 1997 tijdens een zitting van de Kleine Commissie - welke de Kamer uit haar midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de bemiddelingsprocedure - hun standpunten mondeling toe te lichten.

Ter zitting zijn verschenen verzoeker, de bestuurder vergezeld door de heren S en B alsmede de voorzitter van de verkiezingscommissie, de heer C.

Desgevraagd hebben verzoeker en bestuurder ter zitting verklaard een eventueel advies van de Kamer niet als bindend te zullen beschouwen.

De bemiddeling door de Kleine Commissie leidde niet tot een minnelijke schikking tussen partijen. Haar concept-advies met daarin haar bevindingen is op 28 februari 1997 aan de Kamer toegezonden.

In haar vergadering van 19 maart 1997 heeft de Kamer het advies vastgesteld.

Omvang van het geschil

De bezwaren van verzoeker zijn gericht tegen het feit dat naar zijn oordeel de verkiezingscommissie bij de ondernemingsraadverkiezingen een aantal bepalingen uit het voorlopig OR-reglement niet heeft nageleefd.

Relevante bepalingen uit het van toepassing zijnde voorlopig reglement ondernemingsraad, namens de ondernemer op 1 november 1996 vastgesteld door de bestuurder

- Art. 4 lid 1 De organisatie van de verkiezing van de leden van de ondernemingsraad berust bij de ondernemer.
- Art. 4 lid 2 De ondernemer draagt de organisatie van de verkiezing op aan een verkiezingscommissie.
- Art. 4 lid 3 De verkiezingscommissie bestaat uit drie in de onderneming werkzame personen, die worden benoemd door de dienstcommissie.

- Art. 5 lid 1 Kiesgerechtigd en verkiesbaar zijn de personen die op de datum van de verkiezing gedurende ten minste zes maanden in de onderneming (...) werkzaam zijn geweest.
- Art. 7 lid 1 Uiterlijk 12 weken voor de verkiezingsdatum stelt de verkiezingscommissie een lijst op van de in de onderneming werkzame personen die op de verkiezingsdatum kiesgerechtigd zijn, respectievelijk verkiesbaar zijn, en maakt deze lijst in de onderneming bekend.
- Art. 7 lid 3 Tot uiterlijk 6 weken voor de verkiezingsdatum kunnen werknemersorganisaties kandidatenlijsten indienen.
- Art. 7 lid 4 Binnen 1 week nadat de in lid 3 bedoelde termijn is verstreken, bepaalt de verkiezingscommissie het aantal handtekeningen dat ten minste nodig is voor de indiening van een kandidatenlijst door diegenen die geen lid zijn van een werknemersorganisatie welke een kandidatenlijst heeft ingediend.
- Art. 10 lid 2 De verkiezingscommissie bepaalt of de stemming van groepen van de kiesgerechtigde personen plaatsvindt via de post danwel via de stembus. Indien gekozen is voor stemming via de stembus kan de verkiezingscommissie met betrekking tot vooraf door haar aangewezen groepen van kiesgerechtigde personen bepalen dat zij via de post stemmen.
- Art. 10 lid 3 Uiterlijk 1 week voor de verkiezingen zendt de verkiezingscommissie een gewaarmerkt stembiljet naar het huisadres van de kiesgerechtigde personen waarvoor zij heeft bepaald dat stemming via de post plaatsvindt. Op dit stembiljet staan de kandidaten vermeld.
- Art. 10 lid 4 Kiesgerechtigde personen voor wie de verkiezingscommissie heeft bepaald dat stemming via de post plaatsvindt, dienen ervoor te zorgen dat het stembiljet voorzien van een keuze uiterlijk bij de eerste postzending op 20 november 1996 bij de verkiezingscommissie is.
- Art. 14 De gebruikte stembiljetten worden door de secretaris van de verkiezingscommissie in een of meer gesloten enveloppen tot ten minste drie maanden na de datum van de verkiezingen bewaard.

Grievan van verzoeker

Uit de door hem overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat verzoeker de volgende grieven heeft tegen de wijze waarop het reglement is nageleefd:

1. Alle drie de leden van de verkiezingscommissie stonden als kandidaat op bij de verkiezing gehanteerde kandidatenlijsten en waren lid van de dienstcommissie. Dit terwijl het volgens de door de ondernemer vastgestelde 'Handleiding voor de verkiezingen van ondernemingsraden'

aanbeveling verdiende om in de verkiezingscommissie juist geen kandidaat-OR-leden te laten plaatsnemen en er bij voorkeur minimaal één lid van de dienstcommissie in de verkiezingscommissie zetelt.

2. Afgezien van de leden van de dienstcommissie zou er vrijwel niemand in de onderneming zijn geweest die op de hoogte was van het feit dat er een voorlopig OR-reglement was. Daarbij komt dat, naar verzoekers zeggen, zelfs de leden van de dienstcommissie en van de verkiezingscommissie de inhoud van dat reglement niet kenden.

3. Het verkiezingscommissielid W zou verzoeker onvolledig hebben voorgelicht door hem niet te vertellen dat hij zich volgens het voorlopig OR-reglement als ongeorganiseerde ook kandidaat zou kunnen stellen op een lijst van een vakorganisatie.

4. Verzoeker heeft na de verkiezing geconstateerd dat één van de kiesgerechtigden in de onderneming door middel van haar stembiljet reeds op 21 oktober 1996 een machtiging tot het uitbrengen van een stem heeft afgegeven; dit terwijl verzoeker van eerdergenoemd commissielid had vernomen dat die stembiljetten pas in de eerste week van november 1996 naar de huisadressen van de kiesgerechtigden zouden worden gestuurd.

5. Verzoeker heeft geconstateerd dat de stembiljetten van in ieder geval twee in de onderneming werkzame personen die op de verkiezingsdag hun stem wilden uitbrengen, door leden van de verkiezingscommissie in beslag werden genomen en verscheurd werden; naar verzoekers mening hadden die stembiljetten in ieder geval bewaard moeten blijven.

In dit verband is ter zitting gebleken dat verzoeker met één extra stem verkozen zou zijn tot lid van de ondernemingsraad.

Concluderend is verzoeker dan ook van mening dat de verkiezingsuitslag als ongeldig moet worden aangemerkt en dat er nieuwe verkiezingen moeten worden uitgeschreven.

Reactie van de bestuurder en de verkiezingscommissie

Uit de door de bestuurder overgelegde stukken en het ter zitting besprokene is gebleken dat diens reactie op de door verzoeker geuite grieven als volgt luidt:

1. De bestuurder is van mening dat hij noch de ondernemer partij is in het onderhavige geschil tussen verzoeker en de verkiezingscommissie, daar de verkiezingscommissie op grond van eigen bevoegdheden heeft gehandeld en ten aanzien van het door verzoeker ingediende bezwaar een besluit heeft genomen (zulks eventueel onder medeverantwoordelijkheid van de toen zittende dienstcommissie).

2. Ondanks een aanbod van de Afdeling P&O om zitting te nemen in de verkiezingscommissie, heeft de met de voorbereiding van de verkiezing belaste dienstcommissie ervoor gekozen om de verkiezingscommissie te laten bestaan uit drie leden van de dienstcommissie die zich kandidaat hebben gesteld voor de ondernemingsraad. De goede

ervaringen hiermee bij de verkiezing van de dienstcommissie waren hierbij een argument. Omdat alle in de onderneming actieve vakbonden in de verkiezingscommissie vertegenwoordigd waren, was naar het oordeel van de voorzitter van die commissie de objectiviteit gewaarborgd.

De bestuurder wijst er daarbij op dat het voorlopig OR-reglement geen samenstelling van de verkiezingscommissie voorschrijft.

Er is de bestuurder niet gebleken dat verzoeker door de gekozen samenstelling van de verkiezingscommissie in zijn belang is geschaad.

3. De bestuurder wijst erop dat het kiezersregister altijd openbaar is geweest; het lag ter inzage in de ruimte welke de dienstcommissie ter beschikking stond alsmede in het kieslokaal. Verzoeker zou hiervan op de hoogte zijn geweest.
4. De bestuurder merkt op dat de heer W verzoeker nimmer heeft gedwongen om lid te worden van een vakorganisatie.
5. De bestuurder wijst erop dat aan één personeelslid, dat voor langere tijd op vakantie ging, ruim voor de toezending van de stembiljetten aan de overige werknemers een stembiljet is uitgereikt. Dit om haar in staat te stellen om bij volmacht een stem uit te brengen. Verweerder voegt daaraan toe dat het voorlopig OR-reglement slechts een uiterste toezenddatum kent.
6. De bestuurder erkent dat de stemoproepkaarten van een aantal personeelsleden door de verkiezingscommissie in beslag zijn genomen en zijn verscheurd. Hij wijst erop dat deze handelwijze geheel conform het te elfder ure door de verkiezingscommissie gekozen beleid was om de stemmen van personeelsleden die niet kiesgerechtigd waren buiten de stembus te houden. Vlak voor de verkiezing was namelijk gebleken dat een aantal stemoproepkaarten was gestuurd naar personeelsleden die nog geen zes maanden in dienst waren. Door de kaarten van deze personen in te nemen en te vernietigen is gepoogd om geen strijdigheid te laten ontstaan met het bepaalde in artikel 5, eerste lid van het voorlopig OR-reglement.

De voorzitter van de verkiezingscommissie merkt in dit verband op dat het aan hem toegestuurde kiezersregister niet juist was. Hierop heeft de verkiezingscommissie bij de afdeling personeelszaken een lijst opgevraagd van personeelsleden die tenminste zes maanden in dienst waren. In deze lijst, die door de verkiezingscommissie niet is gecontroleerd, bleek een fout te zijn geslopen als gevolg waarvan personen zijn opgeroepen om te stemmen terwijl zij niet gerechtigd waren een stem uit te brengen. Deze fout is ontdekt voordat het stembureau was geopend en op dat moment heeft de verkiezingscommissie een lijst laten uitdraaien van personen die nog geen zes maanden in dienst waren. Besloten is de stemoproepkaarten van de personen die blijkens laatstgenoemde lijst nog geen zes maanden in dienst waren, in het geval deze personen op de verkiezingsdag mochten verschijnen om hun stem uit te brengen, in te nemen en te vernietigen.

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

De Kamer stelt voorop dat uit artikel 48, eerste lid, van de WOR voortvloeit dat de ondernemer zorg draagt voor het organiseren van de eerste ondernemingsraadverkiezingen. Nu S als

ondernemer de organisatie van de eerste verkiezingen bij de onderneming heeft opgedragen aan een verkiezingscommissie, moet naar het oordeel van de Kamer het onderhavige geschil worden beschouwd als een geschil tussen verzoeker en de ondernemer. Hetgeen in deze procedure door de voorzitter van de verkiezingscommissie, de heer C, naar voren is gebracht, moet dan ook worden geacht de mening van de ondernemer te vertolken, te meer daar de bestuurder het betoog van de voorzitter van de verkiezingscommissie ter zitting niet heeft weersproken. De Kamer heeft dan ook geconcludeerd dat de ondernemer de volle verantwoordelijkheid draagt voor de handelingen van de verkiezingscommissie.

Voorts is de Kamer van mening dat in het algemeen de reglementsbevestigingen met betrekking tot het houden van verkiezingen strikt dienen te worden nageleefd. De regels inzake de verkiezingen treffen immers een ieder die daaraan actief of passief deelneemt en hebben als zodanig externe werking (zie ook Kantongerecht Amsterdam, 30 januari 1996, nr. ER-5668/95). Het niet naleven van dergelijke bepalingen dient er naar het oordeel van de Kamer dan ook in beginsel toe te leiden dat de uitslag van de verkiezingen als ongeldig wordt beschouwd. Dit is slechts anders indien de specifieke omstandigheden van het geval tot een ander oordeel zouden moeten leiden. Daarbij dient een afweging te worden gemaakt van alle feiten, omstandigheden en betrokken belangen.

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte, overweegt de Kamer het volgende:

Voor wat betreft de omstandigheid dat de verkiezingscommissie was samengesteld uit drie personen die lid waren van de dienstcommissie en zich kandidaat hadden gesteld voor de ondernemingsraad, is de Kamer, in navolging van hetgeen hieromtrent in de 'Handleiding voor de verkiezingen van ondernemingsraden' is opgenomen, van oordeel dat het aanbeveling verdient in de verkiezingscommissie geen personen te laten zetelen die zich kandidaat stellen voor de ondernemingsraad. Dit om belangenconflicten tegen te gaan en de objectiviteit te waarborgen. Niettegenstaande voornoemde aanbeveling stelt de Kamer vast dat de onderhavige samenstelling van de verkiezingscommissie niet strijdig is met het bepaalde in artikel 4, derde lid, van het voorlopig OR-reglement en ook overigens niet onaanvaardbaar is en derhalve geoorloofd is.

In het kader van de informerende en voorlichtende functie van de verkiezingscommissie, constateert de Kamer ten aanzien van de openbaarheid van op de verkiezingen betrekking hebbende stukken (onder andere het voorlopig OR-reglement en het kiezersregister) dat de betreffende stukken ter inzage lagen in de ruimte welke de dienstcommissie ter beschikking stond. Via computerberichten en bulletins is deze inzagemogelijkheid aan kiezers en kandidaten bekend gemaakt. Dat verzoeker van de mogelijkheid tot inzage op de hoogte was, blijkt uit het feit dat hij in voornoemde ruimte stukken heeft ingezien en desgevraagd een fotocopy heeft ontvangen. Alhoewel de Kamer het betreuenswaardig acht dat het voorlopig OR-reglement en het kiezersregister niet in voor het hele personeel toegankelijke ruimten zijn opgehangen, is het de Kamer niet gebleken dat het op een andere manier uitvoering geven aan de informerende en voorlichtende functie van de verkiezingscommissie tot een ander resultaat zou leiden.

Ten aanzien van het door verzoeker gestelde onvolledig voorlichten van verzoeker door de heer W merkt de Kamer op dat, indien inderdaad van onvolledige voorlichting sprake is geweest, dat

als onzorgvuldig moet worden aangemerkt. Het is de Kamer gebleken dat het voorlopig OR-reglement er niet aan in de weg staat dat ongeorganiseerden als kandidaat zouden kunnen staan op een lijst van een werknemersorganisatie. Desondanks leert de praktijk dat hierop geen reële kans bestaat. De Kamer laat verder in het midden of van onvolledige voorlichting sprake is geweest en zo ja of onvolledige voorlichting tot vernietiging van de verkiezingsuitslag zou kunnen leiden nu verzoeker alsnog lid is geworden van een werknemersorganisatie en door deze op haar kandidatenlijst is geplaatst.

Ten aanzien van het eerder uitreiken van een stembiljet om zodoende het uitbrengen van een stem bij volmacht mogelijk te maken, constateert de Kamer dat verzoeker zijn bezwaar op dit punt intrekt.

Voor wat betreft het in beslag nemen en verscheuren van stembiljetten op de verkiezingsdag, overweegt de Kamer het volgende.

Ingevolge artikel 5, eerste lid, van het voorlopig OR-reglement zijn de personen die op de datum van verkiezing gedurende ten minste zes maanden in de onderneming werkzaam zijn geweest, kiesgerechtigd en verkiesbaar. Dit artikellid is een uitwerking van het gestelde in artikel 6, vijfde lid, juncto artikel 6, tweede en derde lid, van de WOR. Blijkens het gestelde in artikel 7, eerste lid, van het voorlopig OR-reglement dient de verkiezingscommissie uiterlijk 12 weken voor de verkiezingsdatum een lijst op te stellen en bekend te maken van de kiesgerechtigde en verkiesbare personen (het kiezersregister).

De Kamer is van mening dat de verkiezingscommissie ernstig in gebreke is gebleven voor wat betreft de controle op het haar toegezonden kiezersregister waardoor ongeveer 15 personen die nog geen zes maanden in de onderneming werkzaam zijn geweest en derhalve niet stemgerechtigd waren een stemproepkaart hebben ontvangen. De Kamer stelt vast dat van de genoemde (ongeveer) 15 personen, die, ondanks dat ze niet stemgerechtigd waren toch een stemproepkaart hebben ontvangen, er op de verkiezingsdag 4 in het stemlokaal zijn verschenen. In dit verband is het de Kamer overigens gebleken dat er niet per post is gestemd. Naar het oordeel van de Kamer dient in deze aan artikel 5 van het voorlopig OR-reglement doorslaggevend betekenis te worden toegekend. Het in beslag nemen van stemproepkaarten van degenen die niet stemgerechtigd waren, vormt in dit kader geen onjuiste handelwijze.

De Kamer stelt daarbij vast dat één en ander niet in strijd is met het gestelde in artikel 7, eerste lid, van het voorlopig OR-reglement. Blijkens de 'Handleiding voor de verkiezingen van ondernemingsraden' dient de verkiezingscommissie het opgestelde kiezersregister tot aan de verkiezingen bij te werken. Een redelijke uitleg van het aldaar gestelde brengt met zich mee dat niet beoogd is een limitatieve opsomming te geven van de gevallen waarin het kiezersregister dient te worden aangepast. Naast het verlaten van de dienst in verband met ontslag of overplaatsing, acht de Kamer het niet stemgerechtigd zijn van bepaalde in het kiezersregister opgenomen personen, een legitieme reden om het kiezersregister te wijzigen. Hierbij geeft de Kamer aan dat het kiezersregister naar haar oordeel geen stemrechten toekent aan personen doch slechts dient om bekend te maken wie volgens de autoriteiten stemrecht hebben (dit ten behoeve van de mogelijkheid bezwaar aan te tekenen tegen het al dan niet vermeld zijn in het register) en

om als een soort van "verzendlĳst" van oproepingskaarten te fungeren. Het is de Kamer gebleken dat deze opvatting aansluit bij die welke in het kader van de Kieswet wordt gehanteerd omtrent de status van het kiezersregister.

De Kamer constateert voorts dat het vernietigen van de in beslag genomen stemoproepkaarten niet in strijd is met het bepaalde in artikel 14 van het voorlopig OR-reglement; slechts gebruikte stembiljetten, waarvan in casu geen sprake is, dienen te worden bewaard.

Alhoewel de Kamer de gang van zaken rond de verkiezingen onzorgvuldig acht, komt de Kamer tot de conclusie dat de ondernemer, en voor deze de verkiezingscommissie, niet in strijd met de reglementsbe­palingen met betrekking tot het houden van verkiezingen heeft gehandeld.

Advies

De Kamer adviseert partijen dan ook om de verkiezingsuitslag als geldig te beschouwen en niet over te gaan tot het uitschrijven van nieuwe verkiezingen.

19 maart 1997

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

wg

R. Cornelisse
Voorzitter

wg

R.A. Bos
Secretaris

Wanneer partijen ook na dit advies niet tot overeenstemming komen, kunnen zij het geschil, onder overlegging van dit advies, binnen dertig dagen na verzending daarvan, bij gemotiveerd schrijven voorleggen aan de Kantonrechter in Rotterdam (artikel 36, vierde lid, van de WOR).